ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 18.10.2024 г.
COM(2024) 471 final

2024/0259 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

за подписването от името на Европейския съюз на Споразумението за засилено партньорство и сътрудничество между Европейския съюз, от една страна, и Република Узбекистан, от друга страна

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

- **Основания и цели на предложението**

Приложеното предложение представлява правният инструмент, с който се разрешава подписването на Споразумението за засилено партньорство и сътрудничество между Европейския съюз и Република Узбекистан (наричано по-нататък „СЗПС“ или „Споразумението“).

Отношенията между Европейския съюз (ЕС) и Република Узбекистан (Узбекистан) понастоящем понастоящем се основават на Споразумението за партньорство и сътрудничество (наричано по-нататък „СПС“), подписано в Брюксел на 21 юни 1996 г. и влязло в сила на 1 юли 1999 г.

На 9 октомври 2017 г. Съветът прие решение за разрешаване на започването на преговори с Узбекистан за споразумение за засилено партньорство и сътрудничество. Преговорите по споразумението започнаха през ноември 2018 г. Европейският съюз и Република Узбекистан приключиха преговорите по Споразумението за засилено партньорство и сътрудничество през юни 2022 г. На 6 юли 2022 г. текстът на СЗПС беше парафиран от главните преговарящи.

Споразумението представлява важна стъпка към засилване на политическия и икономическия ангажимент на ЕС с Централна Азия. То също така ще предостави основата за по-ефективен двустранен ангажимент между ЕС и Узбекистан, като укрепи политическия диалог и засили сътрудничеството в широк спектър от области.

СЗПС включва стандартните клаузи на ЕС относно правата на човека, Международния наказателен съд (МНС), оръжията за масово унищожение (ОМУ), малките оръжия и леките въоръжения (МОЛВ) и борбата с тероризма. Обхванати са и области, като здравеопазването, околната среда, изменението на климата, енергетиката, данъчното облагане, образованието и културата, труда, заетостта и социалните въпроси, науката и технологията, транспорта. В споразумението са разгледани също въпроси като правното сътрудничество, върховенството на закона, изпирането на пари и финансирането на тероризма, организираната престъпност и корупцията. Очаква се частта от споразумението, посветена на търговията, да осигури по-добра регулаторна среда за икономическите оператори и по този начин да донесе значителни икономически ползи за предприятията от ЕС. СЗПС не представлява инициатива в рамките на Програмата за пригодност и резултатност на регулаторната рамка (REFIT).

Споразумението създава институционална рамка, състояща се от Съвет за сътрудничество, Комитет за сътрудничество и Комитет за парламентарно сътрудничество (вж. дял VII „Институционални, общи и заключителни разпоредби“), подкомитет по правата върху интелектуалната собственост, и позволява създаването на подкомитети и други органи, които да подпомагат Съвета за сътрудничество. С него също така се установява механизъм за изпълнение на задълженията, чрез който да се предприемат действия, в случай че една от страните не изпълнява задълженията, поети по силата на Споразумението.

С влизането си в сила това споразумение замества Споразумението за партньорство и сътрудничество между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Република Узбекистан, от друга страна, подписано на 21 юни 1996 г.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

СЗПС се основава на амбициите и нуждите съответно на Узбекистан и на ЕС да постигнат напредък в двустранните си отношения в духа на заключенията на Съвета относно новата стратегията на ЕС за Централна Азия от 17 юни 2019 г. Споразумението ще допринесе за изпълнението на новата стратегия на ЕС за Централна Азия, приета на 15 май 2019 г.

Споразумението за засилено партньорство и сътрудничество модернизира СПС от 1999 г., като разширява обхвата му в нови области на сътрудничество и значително усъвършенства регулаторната рамка за нашите търговски и икономически отношения в съответствие с правилата на Световната търговска организация (СТО) и регионалните икономически споразумения.

След като бъде приложено, споразумението ще бъде успешно допълнено от механизма на Общата система за преференции (ОСП +), от който Република Узбекистан се ползва от 2021 г. насам. Тази схема предлага допълнителни тарифни преференции в замяна на спазването на 27 основни конвенции в областта на правата на човека, управлението, околната среда и труда.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

СЗПС зачита изцяло Договорите и запазва целостта и автономността на правния ред на Съюза. В него се насърчават ценностите, целите и интересите на Съюза и се осигуряват съгласуваност, ефективност и последователност на неговите политики и дейности.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

- **Правно основание**

– **Материалноправно основание**

Според съдебната практика, ако при проверка на дадена мярка на ЕС стане ясно, че тази мярка има две цели или се състои от два елемента, и ако една от целите или един от елементите се отличава като основен или водещ, а другият е само второстепенен, мярката трябва да има едно-единствено правно основание, а именно това правно основание, което се изисква за основната или водещата цел или основния или водещия елемент. Ако обаче по изключение се установи, че с мярката се преследват едновременно няколко цели или тя има няколко съставни елемента, които са неразривно свързани, без една от целите или един от елементите да бъдат акцесорни по отношение на друга цел или друг елемент, поради което са приложими различни разпоредби от Договора, тогава мярката трябва да се основава на съответните различни правни основания (вж. в този смисъл решение от 10 януари 2006 г. по дело Комисия/Парламент и Съвет, C-178/03, EU:C:2006:4, т. 42 и 43; решение от 11 юни 2014 г. по дело Комисия/Съвет, C-377/12, EU:C:2014:1903, т. 34; решение от 14 юни 2016 г. по дело Парламент/Съвет, C-263/14 , EU:C:2016:435, т. 44; и решение от 4 септември 2018 г. по дело Комисия/Съвет (Казахстан), C-244/17, ECLI:EU:C:2018:662, т. 40).

В този конкретен случай Споразумението преследва две основни цели и се състои от два основни компонента, които попадат в областта на сътрудничеството за развитие и

общата търговска политика. Ето защо правното основание на предложеното решение следва да е член 207 и 209[1] от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Следва да се отбележи, че споразумението не включва области от компетентността на държавите членки и следователно не изисква от държавите — членки на ЕС, да станат страна по настоящото споразумение.

– **Процесуалноправно основание**

Член 218, параграф 5 от ДФЕС предвижда приемането на решение от Съвета за подписване на споразумението.

Член 218, параграф 8 от ДФЕС предвижда Съветът да действа с квалифицирано мнозинство, с изключение на случаите, изброени в член 218, параграф 8, втора алинея от ДФЕС, когато Съветът действа с единодушие. Като се има предвид фактът, че двата преобладаващи компонента на Споразумението са търговската политика и сътрудничеството за развитие, правилото за гласуване за този конкретен случай е квалифицирано мнозинство.

След като Съветът разреши подписването, в съответствие с член 17 от ДЕС, Комисията има право да представлява Съюза във външен план.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

Споразумението обхваща въпроси от изключителната компетентност на ЕС, като например общата търговска политика, и частта на ЕС от паралелна компетентност, като например политиката за развитие. С него се укрепва политическият диалог и сътрудничеството между ЕС и Република Узбекистан. Следователно е необходимо действие на равнище на Съюза.

- **Пропорционалност**

Споразумението не надхвърля необходимото за постигане на целите на политиката за укрепване на отношенията между ЕС и Република Узбекистан с оглед на постигането на напредък в областта на демократичните реформи, върховенството на закона и устойчивото икономическо развитие като средство за повишаване на стабилността и сигурността на Република Узбекистан. Споразумението не изисква от Съюза да изменя своите правила, разпоредби или стандарти в която и да е регулирана област.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Консултации**

Съветът беше редовно информиран и бяха извършвани консултации със съответната негова работна група, по-специално работната група „Източна Европа и Централна Азия“ и комитета „Търговска политика“, на всички етапи от преговорите.

[1] Република Узбекистан е държава със средни към ниски доходи, включена в списъка на КПР на получателите на официална помощ за развитие, който е валиден по отношение на отчитането на потоците от 2020, 2021, 2022 и 2023 г., както е посочено в член 3, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 2021/947 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юни 2021 г. за създаване на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа

Европейският парламент бе редовно и своевременно информиран по време на преговорите.

Върховният представител и Комисията считат, че целите, определени от Съвета в неговите указания за водене на преговори, са постигнати и че проектът на споразумение може да бъде представен за подписване.

- **Оценка на въздействието**

Не е извършена оценка на въздействието, тъй като Споразумението основно актуализира и подобрява съществуващото СПС и следователно няма да въведе съществени нови области на сътрудничество, които биха имали значително икономическо, социално или екологично въздействие. Очакваното въздействие е предимно политическо — ЕС има за цел укрепване на политическия курс на партньорската държава и засилване на собствения политически капитал. В Република Узбекистан може да има положителни социални последици, свързани главно с предвидените разпоредби относно върховенството на закона, правата на човека и сигурността. Очаква се също така увеличаване на търговията в резултат на подобрената бизнес среда, но това не представлява риск за конкретни промишлени сектори и на двете страни, тъй като Република Узбекистан и ЕС не се конкурират в едни и същи сектори. Счита се, че изготвянето на оценка на въздействието няма вероятност да доведе до резултати, съизмерими с използваните ресурси.

2024/0259 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

за подписването от името на Европейския съюз на Споразумението за засилено партньорство и сътрудничество между Европейския съюз, от една страна, и Република Узбекистан, от друга страна

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално членове 207 и 209 във връзка с член 218, параграф 5 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

(1) На 16 юли 2018 г. Съветът разреши започването на преговори с Република Узбекистан за Споразумение за засилено партньорство и сътрудничество.

(2) Въз основа на желанието на страните да укрепят и разширят отношенията си по амбициозен и новаторски начин, преговорите по Споразумението за засилено партньорство и сътрудничество (по-нататък „Споразумението“) приключиха успешно с парафирането на Споразумението на 6 юли 2022 г.

(3) Поради това Споразумението следва да бъде подписано от името на Европейския съюз,

(4) В съответствие с Договорите Комисията трябва да гарантира подписването на Споразумението, при условие че то бъде сключено на по-късна дата,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

1. Подписването на Споразумението за засилено партньорство и сътрудничество между Европейския съюз, от една страна, и Република Узбекистан, от друга страна, се одобрява от името на Европейския съюз при условие, че посоченото споразумение бъде сключено.

2. Текстът на споразумението, което трябва да бъде подписано, е приложен към настоящото решение.

Член 2

Настоящото решение влиза в сила в деня след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Брюксел на година.

За Съвета
Председател